

Q. K.
355, 18.

II
239

Q. B. V
MEMORIA

B. IO. CHRISTOPHORI RICHTERI
NVNQVAM INTERMORITVRA
DVM HOC ANNO REPARATAE SALVTIS CICLOCCCLIII
REPETENDA EST
PRAESVLEM MAGNIFICVM ET SVMME REVERENDVM
PATRES ITEM AC PATRONOS GRAVISSIMOS
ET QVOTQVOT PRAETEREA LITTERIS NOSTRIS BENE
CVPIVNT
VT
GODOFREDVM SAM. FROMMELTVM FREIB
IVVENEM BONAE INDOLIS
DE

CAPTA ANTE HOSTRECENTOS ANNOS CONSTANTINOPOLI
D. VI CALENDAS QVINTILES
MEMORITER DICTVRVM
BENEVOLE AVDIRE VELINT
DECENTER ROGAT
M. IO. ANDREAS LVTHERVS CONR

FREIBERGAE,
Litteris MATTHAEANIS.

136



Quanquam ea saeculi nostri est felicitas, vt rerum naturalium scientia maiora subinde capiat incrementa, et, si non ad summum euecta fastigium, proxime saltem ab eo abesse videatur: tantum tamen abest, vt confecta sint omnia, et in luce posita, vt multa potius, quae ad humanam inprimis spectant naturam, vel intacta plane, vel nondum satis cognita supersint, nobisque adeo cum DAN. HEINSIO exclamandi necessitas imponatur: *Quantum est, quod nescimus!* Non enim in regno gratiae tantum nobis offeruntur mysteria, quae sunt ὑπὲρ νῦν, ὑπὲρ λόγον, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν, omnemque rationis humanae captum longe transcendunt; sed in regno quoque naturae, quod minerale, vegetabile et animale sub se comprehendit, nec minus in regno artis et fortunae, non paucae occurunt res natura sua sublimes, in quibus plene peruestigandis eruditorum olim occupata fuit industria, et adhuc occupatur. Commemorarunt earum nonnullas *PLINIVS* in *historia naturali*; *C. Iul. SOLINV*s in *Polyhistore*, vel rerum toto orbe memorabilium thesauro; *Guido PANCIROLLVS*, de rebus memorabilibus inuentis et deperditis; *Io. IONSTONVS*, in *Θεωρίᾳ φυσική* naturali, et, qui inprimis magno industriae conatu, nec minori cum laude, in hoc argumento versatus est, *B. V. E. LOESCHERVS*, in libro *de memorabilibus Dei operibus in regno naturae, artis et fortunae*, cuius auctior editio nuper admodum denuo fuit procurata; vt alios, *REAVMVR*, *Gallum*, *DERHAMVM*, *Anglum*, ex nostris vero *WOLFIVM*, *THVMMIGIVM*, *BERGERVM*, *LESSE-RVM* alios, omittamus. Sed quantascunque physica nostro tempore fecerit progressiones, tantae tamen illae non sunt, vt, omnia phaenomena et effecta, vel in rebus extra nos positis, vel in corpore nostro, euidentia, rite nos explicare posse, existimemus. Vereor, ne si haec cogitatio animum nostrum subeat, nimis magnifice de philosophia naturali sentiamus, ac plus, quam praestare potest, de illa nobis pollicearimur. Si quis modo abstrusum generationis nostrae negotium paullo accuratius secum reputet, is sane ingenue fatebitur, insuperabiles dari difficultates, quae doctrinam de hominis ortu vndique premant. Receptam plerisque esse sententiam, vti omnium animalium, ita hominis quoque, generationem ex ouo fieri, ita, vt in ouulo materno integra corporis organici structura, vtut maxime exigua, lateat, et nulla re amplius

plius, nisi partium explicacione atque evolutione, opus sit, inter omnes constat. Postquam autem, anno saeculi superioris septuagesimo septimo, Ant. LEEVWENHOEKIVS, ope praestantissimorum, quibus instructus erat, microscopiorum, in semine omnis fere generis animalium, innumerabilia detexerat animalcula, occasione in sibi datam esse, credidit, nouam quandam rationem excogitandi, qua arduum istud generationis conceptionisque opus explicaret. Primus tamen horum vermiculorum inuentor ipse non est, sed eos HIPPOCRATEM, suo iam tempore, sola rationis ope detectos, L. I. de *diaeta*, afferuisse, si vel maxime Senecae microscopiantur per vitrum aqua plenum ad cognoscendos illos non sufficeret, haud ita pridem in *Commentar. societ. scient. Gotting.* T. I. docuit vir cl. Io. Matthias GESNERVS. Primam autem de hac re meditandi ansam dedit HAMMIVS, medicus, nullo scripto celebris, quem sibi semen virile, microscope subiiciendum, attulisse et vermiculos viuentes demonstrasse, ipse fatetur LEEVWENHOEKIVS, *Cont. arcan. natur. detect. Epist. CXIII. p. 61.* Summa autem sententiae LEEVWENHOEKII, quam in primis in epistolis, ad Rob. HOOKIVM, Christoph. VVRENIVM, ac denique ad REGIAM SOCIETATEM LONDINENSEM missis, exposuit, huc credit: in semine masculino humano omniumque animalium, ipsorumque adeo insectorum, viua inesse animalcula, tanto quidem numero, ut in una guttula eorum multa millia deprehendantur, quae, nisi oculo bene armato, propter paruitatem, conspici non possint. Ex ingenti horum vermiculorum numero, qui sub seminis forma in uterum proiificantur, unum tantum, vel interdum extra ordinem duos, vel plures, per metamorphosin illius animalis, ex quo veniant, induere formam, reliquos autem mori. Licet autem hoc assertum Leeuwenhoekianum, visionem miram, et inanibus somniis simulacris non absimilem, POSNERVS in *Geneanthropologia Tab. II.* et phantasiae verminosae foetum, Io. Christoph. LISCHWITZIVS, in *Dissert. de ortu et propagatione hominis §. LVII. p. 29.* appelleat: vltiori tamen ac circumspectae commendandum id esse obseruationi, alii sapienter iudicarunt. Vedit itaque haec animalcula, iam a. 1515 CLXXIII. vltut a se initio neglecta, Nic. HARTSOEKERVS, quod ipse memorat *Essais de Dioptrique et conjectures physiques p. 227.* vnde factum est, ut primam inventionis gloriam, falso tamen, eidem nonnulli vindicarent.

Rer.
The
239

dicarint. Vedit Carolus II. rex Angliae, teste LEEVVENHOEKIO *Anat.* et *Cont.* II. p. 8. Vedit Chr. HVGGENIVS, in *Dioptrica, Prop.* 49. p. 228. Vedit Herm. BOERHAAVE. Conf. eius *Institutt. medic.* §. DCLI. p. 327. Vedit non sine voluptate, aliisque spectanda exhibuit illustr. Cbr. WOLFIVS, *Rat. praelect.* p. 206. *Experiment.* T. III. §. 99. p. 445. sqq. *Phys. german.* P. I. §. 440. p. 702. Vedit Sam. Chrlf. HOLLMANNVS, et, cum ante eorundem existentiam in dubium vocasset, ἀντοψίᾳ erroris conuictus, ea omnino in quouis semine, etiam humano, reperiri, ingenuo fatetur, *Introd. in uniuersam Philosophiam* T. II. P. II. c. 11. §. 420. p. 482. Vedit Io. Frid. CARTHEVSER, et in Collegio physico dogmatico experimentali sexaginta et amplius spectatoribus ostendit. Vid. eius *Amoenitat naturae* P. I. Sect. IX. p. 413. Vedit abunde illustr. Baro Albert. ab HALLER, *Not. ad Boerhavii Praelect. med.* Tom. V. P. I. p. 353. Vedit Io. Gottlob KRVGERVS, *Phys. T. II.* qui *Physiologiam complectitur*, §. 469. p. 815. Vedit Iac. CARPOVIVS, in *Disquis. theolog. philosophica de flame humanitatis Christi* P. I. §. 13. p. 21. Calculum suum adiiciunt philosphi celeberrimi, Io. Chrlf. GOTTSCHEDIVS in *Elem. philos.* P. I. Sect. IV. c. I. §. 806. p. 428. sqq. edit. 2. Io. Henr. WINKLERVS in *Institutt. philos. contempl.* P. III. c. IV. §. 1567. p. 944. itemque in *Institutt. mathematico - physicis, experimentis confirmatis,* P. VI. Sect. III. c. IV. §. 1914. sqq. p. 613. sq. Consentit cel medicus, physicus et mathematicus, D. Io. Andr. SEGNERVS in *Dissert medica περὶ τῶν σπερματικῶν ζώων*, quam sub eius praesidio defendit auctor, Lud. Mich. DIETRICHS, Goett. 1736. ne quid de aliis addam. Illud tamen adhuc opera pretium est obseruare, Ant. VALLISNERIVM, italicum, post alios, quos ipse recenset, licet *systema generationis Leeuwenhoekianum* inquignet, tamen fateri, se animalcula ista vidisse, in *Hist. generat. Paduae* a 1721. italicico idiom. in 4 ed. P. I. c. II. Conf. *Noua litt. Lips.* a 1724. p. 749. sqq. Quod autem ad animantia ratione deslituta attinet, in eorum plurimis sunt visa, vtpote in cane, ariete, cuniculo, lepore, glire, capreolo, gallo gallinaceo, anate, pisce asello, pisce lupo, perca, tinca, trutta, cyprino, rana, cancro, aranea, musca, concha, ostrea, bombyce, et omnium facillime in lactibus piscium, et in vulgatissimo carpione. Vid. HALLERVS l. c. p. 352. Sunt autem haec animalcula, si de illorum figura loqui velimus, quam auctores Aet. Erudit. a 1686. p. 475. et KRVGERVS l. c. Tab. XIII. fig. 1. aeri incidi curarunt, minima, anguillarum fere forma, parte anteriore varie tumida, posteriore in caudam desinentia minutissimam ac pellucidam, quae reliquum corpus longitudine quinques, imo sexies, et gracilitate vicies quinques vincat. Stupenda sane sunt, quae de illis narrantur, siue exilitatem, siue numerum, species: iniuum tamen foret, fidem omnem his obseruationibus virorum in arte peritorum denegare, nisi, illos aliquid humani passos esse, demonstretur, quod tamen a quoquam adhuc factum esse, non recordor.

X 3380808



Farbkarte #13

B.I.G.

Q. B. V
MEMORIA
RISTOPHORI RICHTERI
VAM INTERMORITVRA
REPARATAE SALVTIS CCCCCCLIII
EPETENDA EST
IFICVM ET SVMME REVERENDVM
AC PATRONOS GRAVISSIMOS
AETEREA LITTERIS NOSTRIS BENE
CVPIVNT
VT
SAM. FROMMELTVM FREIB
EM BONAE INDOLIS
DE
ECENTOS ANNOS CONSTANTINOPOLI
ALENDAS QVINTILES
IORITER DICTVRVM
OLE AVDIRE VELINT
ECENTER ROGAT
NDREAS LVTHERVS CONR

FREIBERGAE,
eris MATTHAEANIS

